

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครู 80 ชุด และนักเรียน 400 ชุด จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 20 โรงเรียน แบบสอบถามของครูได้รับคืนมา 76 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95 ส่วนของนักเรียนได้รับคืนมาครบ 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้รับข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตามวิธีดำเนินงานที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ปราบกฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ครู-นักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ

ภาค 1 ก. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนและการใช้หนังสือเรียน

ครูผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน เป็นชาย 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 หญิง 52 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42

คุณวุฒิของครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 76 คน ปราบกฏว่ามีวุฒิปริญญา 64 คน คิดเป็นร้อยละ 84.21 และวุฒิประกาศนียบัตร 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 วุฒิของครูที่ได้รับปริญญาบัตร จำแนกได้ดังนี้

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต	3 คน	คิดเป็นร้อยละ	3.94
ครุศาสตร์บัณฑิต	18 คน	คิดเป็นร้อยละ	23.68
การศึกษามัธยมศึกษา	29 คน	คิดเป็นร้อยละ	38.15
ศิลปศาสตรบัณฑิต	6 คน	คิดเป็นร้อยละ	7.89
ประโยคครูพิเศษมัธยม	4 คน	คิดเป็นร้อยละ	5.26
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง	16 คน	คิดเป็นร้อยละ	21.05

ประสบการณ์ทางการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระยะเวลาของการเป็นครูอยู่ช่วงเวลา 1-25 ปี

ระยะเวลาของการสอนวิชาสังคมศึกษาอยู่ในช่วงเวลา 1-18 ปี

ระดับชั้นที่ทำการสอนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่าครูที่สอนเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 80.26 นอกจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีครูสอนระดับชั้นอื่น ควบ 15 คน คือสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.78 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.95

ชั่วโมงการสอนวิชาสังคมศึกษา อยู่ในช่วงสัปดาห์ละ 10-20 ชั่วโมง

งานนอกเหนือจากการสอน ส่วนใหญ่เป็นที่ปรึกษาชุมชนต่าง ๆ ครูมักใช้เวลาว่างในการปฏิบัติงาน

อายุของครูผู้สอนอยู่ในช่วง 21-48 ปี

ในค่าน้ำหนักคិតของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา ครูร้อยละ 59.21 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา คือสนใจวิชานี้มาก ครูอีกร้อยละ 40.79 สนใจวิชานี้พอสมควร และไม่มีครูคนใดเลยที่ไม่สนใจวิชาสังคมศึกษา

ตารางที่ 1 การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การศึกษอบรมการใช้หนังสือเรียนของครูสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เคยอบรมมาก	2	2.63
เคยอบรมพอสมควร	20	26.32
ไม่เคยอบรมเลย	39	51.32
เคยอบรม แต่ น้อยมาก	15	19.74
อื่น ๆ	0	0

จากตารางที่ 1 ปรากฏว่าครูสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่เคยได้รับการอบรมเลย มีจำนวนถึงร้อยละ 51.32 นอกจากนั้นร้อยละ 26.32 เคยอบรมพอสมควร ร้อยละ 19.74 เคยอบรมแต่น้อยมาก และมีผู้ที่อบรมมากมีเพียงร้อยละ 2.63 เท่านั้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ความสามารถของครูในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาได้อย่าง
ถูกต้อง

ความสามารถของครูในการใช้หนังสือเรียนสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	6	7.98
ดี	11	14.48
ดีพอสมควร	41	53.95
ไม่ดี ยังต้องศึกษาวิธีการอีกมาก	19	23.69
อื่น ๆ	0	0

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า ครูสอนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 53.39 มีความเห็นว่าครูสอนมีความสามารถในการใช้หนังสือเรียนอย่างถูกต้องดีพอสมควร ครูร้อยละ 23.69 เห็นว่า ครูมีความสามารถในการใช้หนังสือเรียนยังไม่ดีพอต้องศึกษาวิธีการอีกมาก และความเห็นของครูร้อยละ 7.98 เท่านั้นที่เห็นว่าครูมีความสามารถในการใช้หนังสือเรียนดีมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 สิ่งทีครุสังคคศึกษาคีคเป็นหลักในการสอนวิชาสังคคศึกษา

สิ่งทีครุคีคเป็นหลักในการสอนวิชาสังคคศึกษา	จำนวน	รอยละ
เนื้อหาในหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษา	14	18.42
ประมวลการสอน	4	5.26
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	23	30.26
จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของวิชาที่สอน	33	43.42
อื่น ๆ	2	2.63

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูสังคคศึกษารอยละ 43.42 ยีคจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอนเป็นหลักในการสอนวิชาสังคคศึกษา รอยละ 30.26 ยีคจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการสอนวิชาสังคคศึกษา และรอยละ 5.26 ยีคประมวลการสอนเป็นหลักในการสอน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่าครูร้อยละ 73.69 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอนเป็นบางครั้งเท่านั้น มีครูที่กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอนทุกครั้งเพียงร้อยละ 25 และอีกร้อยละ 1.32 ไม่เคยกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

การใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่าครูร้อยละ 64.47 ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนเพียงบางครั้งเท่านั้น ครูร้อยละ 35.53 ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนทุกครั้ง และไม่มีครูคนใดเลยที่ไม่ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน

ลักษณะการสอนโดยการใช้หนังสือเรียนเป็นหลักของครู ปรากฏว่าครูร้อยละ 92.11 เลือกเฉพาะหัวข้อในบทเรียนและค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมเอาเอง ส่วนครูร้อยละ 1.32 สอนรายละเอียดในหนังสือเรียนอย่างเคี้ยว และครูร้อยละ 6.52 มีความคิดเห็นเป็นอย่างอื่น

ตารางที่ 4 ลักษณะการสอนโดยใช้หนังสือเรียนของครูสังคมศึกษา

ลักษณะการสอนโดยการใช้หนังสือเรียนของครูสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อ่านพร้อมกันในชั่วโมง	0	0
ให้นักเรียนอ่านมาก่อนและครูอธิบายในชั้นเรียน	46	60.53
บอกให้นักเรียนติดตามหนังสือเรียน	0	0
ให้นักเรียนอ่านแล้วสรุปย่อเอาเอง	16	21.06
อื่น ๆ	14	18.42

จากตารางที่ 4 แสดงว่าครูร้อยละ 60.53 สั่งให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนก่อน แล้วนำมาอธิบายในชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่ทำรองลงมาคือร้อยละ 21.06 ให้นักเรียนอ่านแล้วสรุปย่อเอาเอง และไม่มีครูคนใดเลยที่ให้นักเรียนอ่านหนังสือพร้อมกันในชั่วโมงเรียน หรือบอกให้นักเรียนจดตามหนังสือเรียน

ในด้านการคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียน ครูร้อยละ 56.75 เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษามีมากกว่าหลักสูตร ครูร้อยละ 26.31 เห็นว่าเนื้อหามีน้อยกว่าหลักสูตร และครูร้อยละ 14.47 เห็นว่าหนังสือเรียนมีเนื้อหาครบถ้วน

ในด้านการสอนตามหนังสือเรียน ครูร้อยละ 90.78 สอนครบทุกหัวข้อในหนังสือเรียน และร้อยละ 9.22 สอนไม่ครบทุกหัวข้อในหนังสือเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนที่กำลังใช้อยู่ในสถานความเหมาะสม

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนที่ครูกำลังใช้อยู่	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว	12	10.52
เนื้อหาละเอียดมากเกินไป	15	13.15
เนื้อหาละเอียดน้อยเกินไป	23	20.17
เนื้อหาไม่สัมพันธ์กัน	28	24.56
เนื้อหาไม่เอื้ออำนวยต่อการสอนแบบบูรณาการ	19	16.66
เนื้อหาไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตร	8	7.01
อื่น ๆ	9	7.89

จากตารางที่ 5 ปรากฏว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนที่ครูกำลังใช้อยู่เรียงตามลำดับความคิดเห็นดังนี้ ครูร้อยละ 24.56 เห็นว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนที่กำลังใช้อยู่ไม่สัมพันธ์กัน ร้อยละ 20.17 เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือมีรายละเอียดน้อยเกินไป และความเห็นอันดับสุดท้ายคือครูร้อยละ 7.01 เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนไม่สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร

ตารางที่ 6 ปัญหาที่ครูสังคมนาศึกษาประสบในการใช้หนังสือเรียน

ปัญหาที่ครูสังคมนาศึกษาประสบในการใช้หนังสือเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่สามารถสอนครบทุกหัวข้อในหนังสือเรียน	5	4.71
ไม่มีการประสานงานในระหว่างครูผู้สอนวิชาเดียวกัน	12	11.32
เนื้อหาในหนังสือเรียนมีรายละเอียดค่อนข้างเกินไปต้องค้นคว้าเพิ่มเติมอีกมาก	31	29.24
ไม่มีหนังสือที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเพียงพอ	53	50.00
อื่น ๆ	5	4.71

จากตารางที่ 6 ปรากฏว่าปัญหาของครูที่ประสบในการใช้หนังสือเรียนเรียงตามลำดับความหมายจากน้อยถึงนี้

ปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือครูไม่มีหนังสือที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างเพียงพอคิดเป็นร้อยละ 50.00

ปัญหารองลงมาคือเนื้อหาในหนังสือเรียนมีรายละเอียดค่อนข้างเกินไปต้องค้นคว้าเพิ่มเติมอีกมากคิดเป็นร้อยละ 29.24

ปัญหาสุดท้ายคือครูไม่สามารถสอนครบทุกหัวข้อในหนังสือเรียนได้ ร้อยละ 4.71

ตารางที่ 7 แหล่งที่ครูสังคมนตรีศึกษาขอความร่วมมือเมื่อมีปัญหาในการใช้หนังสือเรียน

แหล่งที่ครูสังคมนตรีศึกษาขอความร่วมมือเมื่อมีปัญหาในการใช้หนังสือเรียน	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่	0	0
ฝ่ายวิชาการ	4	3.22
หัวหน้าสายสังคมนตรีศึกษา	18	14.50
เพื่อนครูที่สอนวิชาสังคมนตรีศึกษา ม.2 ด้วยกัน	57	45.97
เพื่อนครูสังคมนตรีในหมวดวิชาเดียวกัน	39	31.45
เพื่อนครูสังคมนตรีจากสถาบันอื่น ๆ	2	1.61
ศึกษานิเทศก์	1	0.80
แหล่งบุคคลอื่น ๆ	3	2.41

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า เมื่อครูสังคมนตรีมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนครูขอความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือครูส่วนใหญ่ได้แก่อ้อยละ 45.97 ขอความร่วมมือจากครูที่สอนวิชาสังคมนตรีศึกษา ม.2 ด้วยกัน รองลงมาคือครูร้อยละ 31.45 ขอความร่วมมือจากเพื่อนครูสังคมนตรีในหมวดวิชาเดียวกัน นอกจากนั้นครูร้อยละ 0.80 ขอความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ และเป็นที่น่าสนใจว่าไม่มีครูคนใดเลยที่ขอความร่วมมือจากอาจารย์ใหญ่

เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามความเห็นของครู ปรากฏว่าครูร้อยละ 71.05 เห็นว่านักเรียนพอใจหนังสือเรียนพอสมควร ร้อยละ 15.75 เห็นว่านักเรียนไม่พอใจหนังสือเรียนและไม่มีครูคนใดเลยที่เห็นว่าเป็นนักเรียนพอใจหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาก

นอกจากนั้น ในเรื่องการแนะนำนักเรียนในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ได้อย่างถูกต้อง พบว่าครูร้อยละ 94.73 เคยแนะนำวิธีการใช้หนังสือเรียนเพื่อให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ได้อย่างถูกต้อง และมีครูเพียงร้อยละ 5.27 เท่านั้นที่ไม่เคยแนะนำการใช้หนังสือเรียนแก่นักเรียนเลย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาค 1 ข. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน และการใช้หนังสือเรียน

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียน 400 ชุด ได้รับคืนมา 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นนักเรียนชาย 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 นักเรียนหญิง 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40

ในด้านความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 53.00 เห็นว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษามีคุณภาพดี นักเรียนร้อยละ 33.75 เห็นว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษามีคุณภาพพอใช้ ร้อยละ 7.00 เห็นว่าหนังสือเรียนมีคุณภาพดีมาก และอีกร้อยละ 6.25 เห็นว่าหนังสือเรียนมีคุณภาพไม่ดีเลย

เกี่ยวกับเรื่องราคาของหนังสือเรียนเมื่อเทียบกับคุณภาพ ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 72.00 เห็นว่าราคาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมดีแล้ว ร้อยละ 21.50 เห็นว่าราคาของหนังสือเรียนแพงเกินไป ร้อยละ 4.25 เห็นว่าราคาของหนังสือเรียนถูก และมีเพียงร้อยละ 2.25 เท่านั้นที่เห็นว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ราคาถูกมาก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ลักษณะของหนังสือเรียนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบใช้

ลักษณะหนังสือเรียนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบใช้	จำนวน	ร้อยละ
แยกเล่มเป็นรายวิชา	92	16.61
รวมเป็นเล่มเดียวกันเหมือนปัจจุบัน	130	23.47
มีขนาดพอเหมาะง่ายต่อการเก็บรักษา	131	23.65
รูปเล่มควรมีความคงทนถาวรกว่าปัจจุบัน	158	28.72
อื่น ๆ	43	7.76

จากตารางที่ 8 ปรากฏว่าลักษณะหนังสือเรียนสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบใช้มีลำดับความชอบมากน้อยดังนี้ ลำดับที่หนึ่งคือครูร้อยละ 28.52 ชอบหนังสือเรียนที่มีรูปเล่มคงทนถาวรกว่าปัจจุบัน รองลงมาคือครูร้อยละ 23.65 ชอบหนังสือเรียนที่มีขนาดพอเหมาะง่ายต่อการเก็บรักษา และอันดับสุดท้ายคือครูร้อยละ 16.61 ชอบใช้หนังสือเรียนที่มีลักษณะแยกเล่มเป็นรายวิชา

เกี่ยวกับการอ่านวิชาสังคมศึกษาก่อนเข้าเรียน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 79.75 อ่านหนังสือเรียนก่อนเข้าห้องเรียนเป็นบางครั้ง ร้อยละ 28.52 ไม่เคยอ่านหนังสือเรียนก่อนเข้าห้องเรียนเลย และร้อยละ 4.6 เท่านั้นที่อ่านหนังสือเรียนก่อนเข้าห้องเรียนเสมอ

ในด้านเกี่ยวกับการอ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน พบว่านักเรียนร้อยละ 77.75 อ่านหนังสืออื่นประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นบางครั้ง ร้อยละ 13.75 ไม่เคยอ่านหนังสืออื่นประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาเลย และร้อยละ 8.50 อ่านหนังสืออื่นในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเสมอ ๆ

ตารางที่ 9 วิธีการใช้หนังสือเรียนตั้งคณศึกษาของครูที่นักเรียนชอบ

วิธีการใช้หนังสือเรียนของครูที่นักเรียนชอบ	จำนวน	ร้อยละ
มอบหมายให้อ่านมาก่อน	127	31.75
ให้อ่านเมื่อครูสอนจบแล้ว	24	6.00
ให้อ่านตามครูและบันทึกสมุดเมื่อครูสอนจบ	22	5.50
ให้อ่านในชั่วโมงเรียนและจดสรุปเองในชั่วโมงเรียน	58	14.50
ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนอย่างเดียว	44	11.00
ใช้หนังสือเรียนเป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอนเท่านั้น	95	23.75
อื่น ๆ	30	7.50

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่านักเรียนร้อยละ 31.75 ชอบให้ครูมอบหมายให้อ่านหนังสือเรียนมาก่อน ร้อยละ 23.75 ชอบให้ครูใช้หนังสือเรียนเป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอนเท่านั้น ร้อยละ 14.50 ชอบให้ครูมอบหมายให้อ่านหนังสือเรียนในชั่วโมงเรียนและจดสรุปเองในชั่วโมงเรียน ร้อยละ 6.00 ชอบให้ครูมอบหมายให้อ่านเมื่อครูสอนจบแล้ว และร้อยละ 5.50 ชอบอ่านตามครูและบันทึกสรุปเมื่อครูสอนจบ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 คุณภาพของหนังสือเรียนที่นักเรียนต้องการ

คุณภาพของหนังสือเรียนที่นักเรียนต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
เขียนเล่มคงทนถาวร	232	16.00
ปกมีสีสวยงาม	127	8.59
กระดาษมีคุณภาพดี	133	9.17
ตัวหนังสือพิมพ์ชัดเจน	182	12.55
มีภาพประกอบสื่อธรรมชาติ	105	7.24
การจัดเรียงลำดับภาพเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	165	11.38
เนื้อหาสั้นได้ใจความง่ายต่อการเข้าใจ	123	8.48
มีบทสรุปท้ายบททุกบท	149	10.28
มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท	88	6.07
มีภาคผนวก คำอธิบายศัพท์ และหนังสืออ้างอิง	137	9.45
อื่น ๆ	79	0.62

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของหนังสือเรียนที่นักเรียนต้องการมีลักษณะเรียงตามความมากน้อยดังนี้ นักเรียนร้อยละ 16.00 ต้องการหนังสือเรียนที่เขียนเล่มคงทนถาวร ร้อยละ 12.55 ต้องการหนังสือเรียนที่มีตัวพิมพ์ชัดเจน และร้อยละ 6.07 ต้องการให้มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบท

ตารางที่ 11 ความเข้าใจของนักเรียนเมื่ออ่านหนังสือเรียน

ความเข้าใจของนักเรียนเมื่ออ่านหนังสือเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจเนื้อหาได้ทันที	63	15.75
เข้าใจเนื้อหาเป็นบางตอน	112	28.00
ต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงเข้าใจ	187	46.75
ต้องค้นคว้าจากหนังสืออื่นเพิ่มเติม	22	5.50
อื่น ๆ	16	4.00

จากตารางที่ 11 ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 46.75 เมื่ออ่านหนังสือวิชาสังคมศึกษาแล้ว ต้องให้ครูอธิบายเพิ่มเติมจึงเข้าใจ ร้อยละ 28.00 เมื่ออ่านแล้วเข้าใจเนื้อหาเพียงบางตอนเท่านั้น และร้อยละ 5.5 ต้องค้นคว้าจากหนังสืออื่นเพิ่มเติมจึงจะเข้าใจ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 สิ่งที่นักเรียนเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีในหนังสือเรียนสังคมศึกษา

สิ่งที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญและควรมีในหนังสือเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ภาพประกอบ	264	27.38
แผนภูมิ แผนที่ สถิติต่าง ๆ ที่ทันสมัย	188	19.50
แบบฝึกหัดท้ายบท	197	20.43
สรุปข้อความท้ายบท	184	19.08
กิจกรรมเสนอแนะท้ายบท	69	7.16
เชิงอรรถ อธิษณ์ อภิธานศัพท์	55	5.70
อื่น ๆ	7	0.72

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่าสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีในหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นอันดับแรกคือภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 27.38 อันดับรองลงมาคือแบบฝึกหัดท้ายบทคิดร้อยละ 20.43 และอันดับสุดท้ายได้แก่ เชิงอรรถ อภิธานศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 5.70

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นในค่านโยบายของวิชาสังคมศึกษาต่อการดำรง
ชีวิตประจำวัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของวิชาสังคมศึกษา ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน	จำนวน	ร้อยละ
มีประโยชน์มาก	112	28.00
มีประโยชน์พอสมควร	217	54.25
มีประโยชน์น้อยมาก	47	11.75
ไม่มีประโยชน์เลย	22	5.50
อื่น ๆ	2	0.50

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 54.25 เห็นว่าวิชานี้
มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันพอสมควร ร้อยละ 28.00 เห็นว่ามีประโยชน์มาก
และที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 5.50 เห็นว่าไม่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันเลย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ครูสอนมากยิ่งขึ้น	178	44.45
ขอสอบมักออกตามหนังสือ	133	33.25
ทำให้ไม่ต้องการจดวิชานี้	14	3.50
ทำให้มีแนวทางในการค้นคว้าเพิ่มเติม	63	15.75
ไม่มีประโยชน์ในการเรียนการสอนเลย	7	1.75
อื่น ๆ	5	1.25

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนร้อยละ 44.45 คิดว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ครูสอนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นร้อยละ 33.25 คิดว่า ขอสอบมักออกตามหนังสือเรียน และความเห็นที่น้อยที่สุดคือนักเรียนร้อยละ 1.75 เห็นว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาเลย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 สาเหตุที่นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

สาเหตุที่นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขอสอบมีกออกตามหนังสือ	72	19.25
ครูสั่งให้อ่าน	37	9.25
ต้องการหาความรู้อย่างละเอียดจากหนังสือ	97	24.25
อ่านเพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาล่วงหน้า	172	43.00
อื่น ๆ	17	4.25

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่านักเรียนร้อยละ 43.00 อ่านหนังสือเรียนเพราะต้องการทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาล่วงหน้า ร้อยละ 24.25 อ่านเพราะต้องการหาความรู้อย่างละเอียดจากหนังสือเรียน และร้อยละ 9.25 อ่านหนังสือเรียนตามคำสั่งของครู

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาวิชาเหมาะสมดี	114	28.50
เนื้อหาวิชามีน้อยเกินไป	78	19.50
เนื้อหาวิชามีมากเกินไป	54	13.50
เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กัน	43	10.75
เนื้อหาวิชานำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก	95	23.75
อื่น ๆ	16	4.00

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่านักเรียนร้อยละ 28.50 เห็นว่าหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีเนื้อหาวิชาเหมาะสมดี ร้อยละ 23.75 เห็นว่าเนื้อหาวิชานำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อยมาก และความเห็นที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 10.75 เห็นว่าเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เกี่ยวกับการมีหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 75.75 มีหนังสือเรียนประกอบในการเรียนและร้อยละ 24.25 ไม่มีหนังสือเรียนประกอบในการเรียน

ตารางที่ 17 ปัญหาที่นักเรียนประสบในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา

ปัญหาที่นักเรียนประสบในการใช้หนังสือเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหามากเกินไปอ่านแล้วไม่เข้าใจ	218	31.54
ภาพประกอบมีน้อย บางภาพไม่ตรงกับข้อเท็จจริง	132	19.16
ตัวหนังสือพิมพ์ไม่ชัดเจน	102	14.78
ไม่ทราบจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสือเรียน	67	9.69
ขาดแหล่งที่จะหาความรู้เพิ่มเติม	137	19.82
อื่น ๆ	35	5.06

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าปัญหาที่นักเรียนประสบมากที่สุดในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา คือ เนื้อหาจำนวนมากเกินไป อ่านแล้วไม่เข้าใจ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31.54 ปัญหารองลงมาได้แก่นักเรียนไม่ทราบแหล่งที่จะหาความรู้เพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 19.82 ปัญหาที่สามคือ หนังสือเรียนมีภาพประกอบน้อยเกินไป และบางภาพไม่ตรงกับข้อเท็จจริง คิดเป็นร้อยละ 19.16 และปัญหาสุดท้ายคือนักเรียนไม่ทราบจุดมุ่งหมายในการใช้หนังสือเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.69

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาค 2 ก. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเรียนในสาระต่อไปนี้

1. ความรู้
2. สถิติปัญหา
3. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน

ข. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเรียนในสาระต่างๆ ต่อไปนี้

1. ความรู้
2. สถิติปัญหา
3. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน

ค. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเรียน ในสาระต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้
2. สถิติปัญหา
3. อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในภาคนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดค่าคะแนน (Weight) ออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert)¹ ดังนี้คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ 5
ดี	มีค่าเท่ากับ 4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3
ควรแก้ไข	มีค่าเท่ากับ 2
ควรแก้ไขอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 1

และนำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย หรือมัธยฐานเลขคณิต

N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

f = จำนวนความถี่

x = คะแนนของ Code คือ 5, 4, 3, 2, 1

ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมายดังนี้

4.56-5.00	ดีมาก
3.56-4.55	ดี
2.56-3.55	ปานกลาง
1.56-2.55	ควรแก้ไข
1.00-1.55	ควรแก้ไขอย่างยิ่ง

หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

$S.D.$ = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum fx^2$ = ผลบวกของผลคูณระหว่างคะแนนกำลังสองกับความถี่ของคะแนนแต่ละข้อ

N = จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร

¹ประคอง กรรณสุต, สถิติประยุกต์สำหรับครู, หน้า 40.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

เปรียบเทียบค่า $\bar{X}$ ไขสูตร¹

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{N_1 S_1^2 + N_2 S_2^2}{N_1 + N_2 - 2}\right) \left(\frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}\right)}}$$

$\bar{X}_1$ = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1 = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนซึ่งได้แสดงไว้ในตารางต่าง ๆ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครู เกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
1. เนื้อหาในหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของนักเรียน	3.12	0.58	ปานกลาง	3.34	0.92	ปานกลาง	2.01*
2. เนื้อหาในหนังสือเรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษา	3.16	0.59	ปานกลาง	3.51	0.82	ปานกลาง	3.55*
3. การจัดเนื้อหาในหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาหรือมีลักษณะบูรณาการ	2.55	0.94	ปานกลาง	2.98	1.00	ปานกลาง	3.47*
4. เนื้อหาให้ความรู้และข้อเท็จจริงที่คนพบใหม่ ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	2.99	0.75	ควรแก้ไข	3.24	1.06	ปานกลาง	1.81*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระด้านความรู้ (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	
5. เนื้อหาช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง	3.18	0.90	ปานกลาง	3.67	1.02	ดี	3.91*
6. การจัดเนื้อหาวิชาแต่ละบทต่อเนื่องกัน	2.30	0.69	ควรแก้ไข	3.14	1.01	ปานกลาง	6.95*
7. การเสนอเนื้อหาเป็นกลางและไม่มีอคติ	3.07	0.85	ปานกลาง	3.37	1.00	ปานกลาง	2.45*
8. เนื้อหาในหนังสือเรียนเหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับชั้นของนักเรียน	2.71	0.76	ปานกลาง	3.41	1.16	ปานกลาง	5.06*
9. เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วยให้ นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.82	0.74	ปานกลาง	3.22	1.07	ปานกลาง	3.12*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยใช้ค่า t ของความค้เห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้ (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
10. คำศัพท์และสำนวนที่ใช้ในหนังสือเรียนถูกต้องเหมาะสมกับความรูของนักเรียน	3.00	0.71	ปานกลาง	3.46	1.09	ปานกลาง	3.54*
11. เนื้อหาในหนังสือเรียนให้ข้อเท็จจริงถูกต้องเพียงตรง	2.91	0.65	ปานกลาง	3.17	1.03	ปานกลาง	2.12*
12. มีบทสรุปที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษา	2.29	0.89	ควรแก้ไข	2.96	1.22	ปานกลาง	4.56*
13. เนื้อหาช่วยให้นักเรียนมีความรู้ทางด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น	3.05	0.76	ปานกลาง	3.67	1.14	ดี	4.55*
14. การจัดเนื้อหาวิชาในแต่ละบทมีรายละเอียดที่ทำให้นักเรียนเข้าใจปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจน	2.61	0.71	ปานกลาง	3.30	1.11	ปานกลาง	5.22*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

จากตารางที่ 18 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียน ในสาระ
 วิชาความรู้ ปรากฏผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครู จะเห็นว่ามีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวอยู่ใน
 ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในด้านการจัดเนื้อหาในหนังสือ
 เรียน ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชา หรือมีลักษณะบูรณาการ การจัดเนื้อหา
 วิชาแต่ละบทต่อเนื่องกันและมีบทสรุปที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดในวิชาสังคมศึกษาอยู่
 ในระดับที่ต้องแก้ไข

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักเรียน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความคิดเห็น
 อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในด้านเนื้อหาที่ช่วยให้นักเรียน
 มีความรู้ทางด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น รวมทั้ง
 เนื้อหาในด้านที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทาง
 สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองซึ่งอยู่ในระดับดี

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นในด้าน
 ดังกล่าวระหว่างครูกับนักเรียนโดยเฉลี่ยแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครูต่างกับนักเรียนอย่างแท้จริง ส่วน
 ความคิดเห็นในด้านดังกล่าวโดยเฉลี่ยระหว่างครูกับนักเรียนที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ .05 มีเพียงด้านเดียวคือเนื้อหาให้ความรู้และข้อเท็จจริงที่คนพบใหม่ ทันสมัย และ
 สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในค่านสติปัญญา

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
1. เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วยให้ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.05	0.64	ปานกลาง	3.47	0.99	ปานกลาง	3.56*
2. เนื้อหาช่วยส่งเสริมค่านิยม ที่ถูกต้อง	3.20	0.62	ปานกลาง	3.43	1.00	ปานกลาง	1.94
3. เนื้อหาช่วยส่งเสริมให้เกิด ทัศนคติที่ดีต่อบุคคล สังคม และบ้านเมือง	3.43	0.66	ปานกลาง	3.51	1.03	ปานกลาง	0.65*
4. มีการเสนอเนื้อเรื่องให้ นักเรียนเห็นปัญหา เกิด ความสงสัยและสนใจค้นคว้า หาคำตอบ	2.72	0.62	ปานกลาง	3.26	1.11	ปานกลาง	4.11*
5. เนื้อหาในหนังสือเรียนจูงใจ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนการสอน	2.71	0.74	ปานกลาง	3.22	1.07	ปานกลาง	3.98*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับ
คุณภาพของหนังสือเรียนในค่านสคิปัญญา (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	
6. เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วยก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน	2.27	0.68	ปานกลาง	3.47	1.05	ปานกลาง	0.31*
7. เนื้อหาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	3.11	0.79	ปานกลาง	3.15	1.08	ปานกลาง	0.31*
8. เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ	3.17	0.78	ปานกลาง	3.40	1.17	ปานกลาง	1.65*
9. การเสนอเนื้อหาช่วยเสนอแนะวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแก่นักเรียนหลายวิธี	2.87	0.77	ปานกลาง	3.22	1.05	ปานกลาง	2.77*
10. การเสนอเนื้อหาสามารถเชื่อมโยงความคิดของนักเรียนในค่านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง	3.16	0.74	ปานกลาง	3.44	1.07	ปานกลาง	2.18*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในคานาสติปัญญา (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
11. ในหนังสือเรียนมีคำถาม ท้ายบทที่เปิดโอกาสให้ แสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล	2.01	1.03	ควรแก้ไข	2.96	1.30	ปานกลาง	6.02*
12. มีบทสรุปท้ายบทที่กระตุ้น ให้นักเรียนคิดเพิ่มเติม จากเนื้อหาในหนังสือเรียน	2.15	1.12	ควรแก้ไข	2.90	1.36	ปานกลาง	4.52*
13. เนื้อหาในหนังสือเรียนสามารถ ฝึกฝนการแก้ไขปัญห ต่างๆ ในอนาคได้	2.70	0.67	ปานกลาง	3.18	1.15	ปานกลาง	3.53*
14. เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วย ฝึกฝนให้นักเรียนคิดแก้ไข ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ	2.59	0.78	ปานกลาง	3.15	1.16	ปานกลาง	4.04*

* หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

จากตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้ สติปัญญาซึ่งปรากฏผลในแง่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครู จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้สติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยในบางด้านอยู่ในระดับที่ควรแก้ไขคือ ความคิดเห็นในเรื่องที่หนังสือเรียนควรมีคำถามท้ายที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และในด้านการมีบทสรุปท้ายบทที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักเรียน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้สติปัญญาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในสาระความรู้สติปัญญาโดยเฉลี่ยระหว่างครูกับนักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครูต่างกับนักเรียนอย่างแท้จริง ส่วนความคิดเห็นโดยเฉลี่ยระหว่างครูกับนักเรียนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 มี 4 ด้านคือ

- ในด้านการช่วยส่งเสริมค่านิยมที่ถูกต้อง
- ในด้านเนื้อหาในหนังสือเรียน ช่วยก่อกำเนิดทัศนคติที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน
- เนื้อหาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
- เนื้อหาในหนังสือเรียนช่วยให้นักเรียนมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือในคานอุปกรณช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
1. ชื่อหนังสือเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน	3.15	1.09	ปานกลาง	3.65	1.08	ดี	1.12
2. ชื่อหนังสือเรียนน่าสนใจสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน	3.34	0.92	ปานกลาง	3.58	1.14	ดี	1.73
3. มีสารบัญชบอกหัวข้อของเนื้อหาไว้อย่างชัดเจน	3.61	0.93	ดี	3.73	1.12	ดี	0.88
4. การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนล่าง คานข้าง รวมทั้งช่องไฟ ในหนังสือเรียนแต่ละหน้า	3.30	0.81	ปานกลาง	3.64	1.07	ดี	2.63
5. มีตัวอักษรพิเศษ เช่นตัวหนา ตัวเอน ตัวใหญ่ เพื่อเน้นความสำคัญของหัวข้อนั้น ๆ	2.93	1.13	ปานกลาง	3.69	1.07	ดี	4.84

• หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในค่านุภาพการช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	
6. มีคำแนะนำซึ่งระบุจุดมุ่งหมายของผู้อ่านหนังสือเรียนและอธิบายการใช้หนังสือเรียน	2.87	0.98	ปานกลาง	3.59	1.10	ดี	5.32°
7. การจัดกรรมวิธีเชิงอรรถหนังสืออ้างอิง และอธิบายศัพท์ไว้อย่างถูกต้อง	2.74	1.05	ปานกลาง	3.24	1.22	ปานกลาง	3.34°
8. มีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบทและคำถามท้ายบทเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น	1.87	0.95	ควรแก้ไข	3.05	1.28	ปานกลาง	7.64°
9. หนังสือมีเนื้อที่ประกอบด้วยภาพต่าง ๆ อย่างชัดเจน	2.42	0.89	ปานกลาง	3.14	1.24	ปานกลาง	4.66°

• หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้ค่า t ของความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในค่านูปกรณช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน (ต่อ)

เกณฑ์	ครู			นักเรียน			t
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	
10. การจัดวางภาพประกอบมีความสัมพันธ์กันกับเนื้อหา	2.72	0.96	ปานกลาง	3.29	1.14	ปานกลาง	4.09*
11. ภาพประกอบมีสีสวยงามสดุดตา สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน	1.86	0.93	ควรแก้ไข	2.90	1.30	ปานกลาง	6.65*
12. หนังสือมีแผนที่ แผนภูมิ ตารางสถิติ ถูกต้อง ชัดเจน และตรงตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน	2.60	0.84	ปานกลาง	3.31	1.25	ปานกลาง	4.75*
13. ภาพประกอบมีคำอธิบายที่ภาพอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน	2.86	0.88	ปานกลาง	3.44	1.16	ควรแก้ไข	4.14*
14. ภาพประกอบมีจำนวนเหมาะสมกับความจำเป็นของเนื้อหาต่างๆ ที่เข้าใจยากและไม่สามารถวาดภาพโดยใช้จินตนาการของตนเองได้	2.46	0.99	ควรแก้ไข	3.19	1.07	ปานกลาง	5.51

*หมายถึงไม่ยอมรับ H_0 ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ $p < .05$

จากตารางที่ 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในค่านอุปกรณ
ช่วยการเรียนรู้การสอนในหนังสือเรียน ปรากฏผลในแง่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครู ครูมีความคิดเห็นในค่านนี้อยู่ในระดับปานกลาง
เป็นส่วนใหญ่ แต่มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับดี คือการมีสารบัญบอกหัวข้อของเนื้อหา
อย่างชัดเจน และมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยระดับที่ควรแก้ไข 3 ค่าน คือในค่านการมีกิจกรรม
เสนอแนะทาบท และคำถามทาบทเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น การมี
ภาพประกอบที่มีสีสันสวยงามสนุกสนาน สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนและภาพประกอบควรมี
จำนวนที่เหมาะสมกับความจำเป็นของเนื้อหาต่าง ๆ ที่เข้าใจยากและไม่สามารถวาดภาพโดย
ใช้จินตนาการของตนเองได้

ระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักเรียน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของครูใน
ค่านนี้อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ย 6 ค่านอยู่ในระดับ ดี คือ

- ชื่อหนังสือเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน
- ชื่อหนังสือเรียนน่าสนใจ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน
- มีสารบัญบอกหัวข้อของเนื้อหาไว้อย่างชัดเจน
- การเว้นช่องว่างตอนบน ตอนล่าง คานข้าง รวมทั้งช่องไฟในหนังสือแต่ละหน้า
- มีตัวอักษรพิเศษ เช่นตัวหนา ตัวเอน ตัวใหญ่ เพื่อเน้นความสำคัญของหัวข้อนั้นๆ
- มีคำนำซึ่งระบุจุดมุ่งหมายของผู้แต่งหนังสือเรียนและอธิบายการใช้หนังสือเรียน

ส่วนความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักเรียนที่อยู่ในระดับควรแก้ไข คือ ภาพประกอบ
ควรมีคำอธิบายใ้ภาพอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน

เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับนักเรียน จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นในค่าน
ดังกล่าวโดยเฉลี่ยระหว่างครูกับนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่าความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของครูกับนักเรียนต่างกันอย่างแท้จริง

และมีความคิดเห็นโดยเฉลี่ย 3 คำที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ

ข้อหนังสือเรียนสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน
 ข้อหนังสือเรียนน่าสนใจ สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน
 มีสารบัญบอกหัวข้อของเนื้อหาไว้อย่างชัดเจน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อให้การวิจัยในเรื่องนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาของกรมวิชาการมาวิเคราะห์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้เสนอแนะไว้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ชื่อหนังสือ	หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อนบ้านของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ชื่อผู้เรียบเรียง	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักพิมพ์	องค์การคณาครุสภา
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2522
จำนวนหน้า	300 หน้า
ราคา	20 บาท

ก. คุณภาพในการจัดทำรูปเล่มของหนังสือเรียน (The Quality of the text books' format)

1. หนังสือเรียนเล่มนี้มีขนาด 8 หน้ายก วัดตามความยาวของปก 10.25 นิ้ว + 7.50 นิ้ว วิธีเย็บเล่ม ใช้วิธีเย็บข้าง (Side Sewing) ควบลวดติดกาว ปกเป็นกระดาษสีหนักประมาณ 150 กรัม กระดาษภายในเป็นกระดาษปรู๊ฟ (New print) หนักประมาณ 52 กรัม

2. การทำปก ปกของหนังสือนี้เป็นกระดาษสี หนักประมาณ 150 กรัม คุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ มีพื้นสีชมพูเข้ม ตัวอักษรสีดำและมีเส้นตรงสีขาว มีข้อความว่า "เพื่อนบ้านของเรา" อยู่ตรงกลางหน้ากระดาษคอนบน มีกรอบเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีขาว ล้อมรอบสองกรอบซ้อนกัน มุมซ้ายคอนบนของปก ซึ่งคำลงมาจากคำว่า "เพื่อนบ้านของเรา" มีเส้นสีขาวลักษณะเหมือนลูกศรล้อมรอบขึ้นไปยังเส้นสีขาวหลาย ๆ เส้นซึ่งปลายด้านหนึ่งมาบรรจบกันตรงบริเวณใกล้กับปลายของหัวลูกศร ภายในลูกศรเขียนคำว่า "ไทย" ส่วนปลายเส้นสีขาวแต่ละเส้นมีอักษรคำว่า "ลาว" เวียดนาม เขมร พม่า มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และสิงคโปร์

อยู่ปลายละคำ เรียงลำดับกันไปในลักษณะเส้นรอบวงของวงกลม โดยทั้งหมดนี้บรรจุอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสสี่ข้างสองกรอบซ้อนกัน มุมขวาค้านล่างของปกเขียนคำว่า มัชฌิมศึกษาปีที่ 2 (ม.2) บรรทัดต่อมาเขียนคำว่า กระทรวงศึกษาธิการ และบรรทัดสุดท้ายเขียนคำว่า 20. ปกด้านในไม่มี ปกหลังด้านนอกมีเครื่องหมายการค้าของผู้พิมพ์อยู่ทางมุมขวาของปก มีชื่อผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาและวันเดือนปีที่พิมพ์กำหนดไว้ ส่วนมุมซ้ายด้านล่างมีรูปเสมาธรรมจักร และเลขทะเบียนของหนังสือกำกับอยู่

3. สารบัญ อยู่ถัดจากปกหน้าประกบด้วยบทนำและเนื้อหาซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน มีทั้งหมด 27 บทเรียน สารบัญบอกหน้าถูกต้อง ยกเว้นหน้าที่เป็นหน้าเริ่มคนของแต่ละบท ไม่ได้บอกเลขหน้าไว้ เช่น

ตอนที่ 1	ความรู้เกี่ยวกับทวีปเอเชีย
บทที่ 1	ลักษณะทั่วไปของทวีปเอเชีย
บทที่ 2	แหล่งอารยธรรมในเอเชีย
บทที่ 3	ลักษณะการเมืองการปกครอง
ตอนที่ 1	ความเป็นมาของชนชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
บทที่ 4	แหล่งอารยธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฯลฯ
	ฯลฯ

4. บทนำ บทนำได้ระบุความมุ่งหมายของการเรียนวิชานี้ไว้ว่า เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขึ้น ไม่ใช่รู้จักแต่ประเทศของตนเองเท่านั้น ควรจะรู้จักประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกับเรากว้าง เพราะแต่ละประเทศจะมีลักษณะร่วมกันหลายอย่าง โดยเฉพาะประเทศที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกำลังประสบปัญหาต่าง ๆ อย่างมากในปัจจุบัน แต่ในหนังสือเรียนไม่ได้บอกวิธีการใช้หนังสือและไม่ได้ระบุว่าใครเป็นผู้แต่งหนังสือนี้ด้วย

5. ภาคผนวก ไม่มี

6. กัชนี ไม่นี

7. คุณภาพในการจัดพิมพ์

7.1 ขนาดตัวพิมพ์ เนื้อหาเป็นตัวพิมพ์ชนิดเหลี่ยม 19.5 point หัวข้อเป็นตัวขนาดกลาง ขนาด 24 point เบอร์ 3 และ 24 point เบอร์ 9 ตัวพิมพ์มีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับสายตาของนักเรียน

7.2 การพิมพ์ การพิมพ์ตัวอักษรถูกต้องพอสมควร มีตัวอักษรพิเศษ เมื่อต้องการเน้นข้อความ เช่น

หน้า 5	บรรทัดที่ 1	เน้นคำว่า	เอเซียตะวันออกเฉียงใต้
หน้า 16	บรรทัดที่ 8	เน้นคำว่า	กษัตริย์
หน้า 20	บรรทัดสุดท้าย	เน้นคำว่า	ลัทธิเต๋า
หน้า 26	บรรทัดที่ 4	เน้นคำว่า	รัฐเดี่ยว หรือเอกราช
หน้า 35	บรรทัดที่ 20	เน้นคำว่า	อาณาจักรศรีเกษตร

ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีคำบางคำที่พิมพ์ผิดและไม่มีไบแทรกแก่คำผิด เช่น หน้า 4 บรรทัดที่ 8 จากข้างล่าง การแบ่งทวีปเอเซียแบ่งออกเป็น 6 ภูมิภาค ดังนี้ ควรแก้ไขเป็นการแบ่งทวีปเอเซียแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาค ดังนี้ เพราะในหนังสือเรียนมีการแบ่งภูมิภาคของทวีปเอเซียออกเป็น 5 ภูมิภาค คือ

1. โขเวียตในเอเซีย
2. เอเซียตะวันออกเฉียงใต้
3. เอเซียใต้
4. เอเซียตะวันออก
5. เอเซียตะวันออกเฉียงใต้

7.3 การแบ่งวรรคตอน ย่อหน้า การเว้นช่องว่าง และการใช้เครื่องหมาย มีความเหมาะสมพอสมควร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการหนังสือไค้สะดวก

ข. คุณภาพทางค่านเนื้อหา (The Quality of the content)

1. สารระคานความรู้และสารระคานสติปัญญา (Knowledge and Intellectual) เนื้อหาในหนังสือเรียนมีครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่มีบางหัวข้อที่เกินกว่าที่หลักสูตรกำหนดไว้ คือ ตอนที่ 6 เรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทย ซึ่งประกอบด้วยบทเรียน 4 บทเรียน โดยมี 3 บทเรียนที่เกินหลักสูตรคือ

- บทเรียนที่ 21 เรื่องบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองในท้องถิ่น
- บทเรียนที่ 22 สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมาย
- บทเรียนที่ 23 คุณธรรมและจรรยาธรรมของนักเรียน

2. ความทันสมัย (Recency) เนื้อหาบางตอนมีความล้าสมัยเกินไป เช่น

หน้า 24 บรรทัดที่ 10 พุคลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศพม่าถึงเพียงปี พ.ศ. 2517 เท่านั้น ส่วนเรื่องการเมืองการปกครองของประเทศอินโดนีเซียกล่าวถึงเพียงปี พ.ศ. 2508 หน้า 64 บรรทัดที่ 3 เป็นตารางแสดงชัยเมืองหลวงและประชากรของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ระบุว่าจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศไทยมีเพียง 43 ล้านคนเท่านั้น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วมีจำนวนมากกว่านั้น และในบรรทัดที่ 5 ของหน้า 65 ได้เขียนชื่อเมืองหลวงของฟิลิปปินส์ว่า เกซอนซิตี ซึ่งจริง ๆ แล้วเมืองหลวงของฟิลิปปินส์ชื่อ มนิลา ฯลฯ

3. ความเป็นกลาง (Moderate) ผู้เรียบเรียงมีความเป็นกลางมากพอสมควร แต่ก็มีบางส่วนที่ยังมีอคติอยู่ ทั้งที่โดยความเป็นจริงแล้ว โดยฐานะของผู้เรียบเรียงหนังสือเรียนควรมีความเป็นกลางในการเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าความจริงต่าง ๆ ไปด้วยตนเอง เช่น

หน้า 300 บรรทัดที่ 5 นับจากข้างล่าง บทบาทของอาเซียนเท่าที่ผ่านมามาตลอด 10 ปี แม้ว่าจะยังไม่บรรลุถึงความสำเร็จสุดขยอกในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่ก็นับว่าเป็นการกระทำที่มีบทบาทเป็นแกนกลางของความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มากพอใช้ และได้พิสูจน์ตัวเองให้เห็นชัดว่าเป็นองค์การซึ่งไม่มีการหวังผลประโยชน์ทางการเมืองหรือทางการทหารเคลื่อนเปงไว้แต่อย่างใด

ข้อความดังกล่าวเป็นความคิดส่วนตัวของผู้เขียนซึ่งคัดการลงหน้าเอาเอง ว่าองค์การอาเซียนจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและการทหาร เพราะในปัจจุบันองค์การอาเซียนก็ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองของประเทศเขมร ซึ่งได้มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องนี้อยู่เสมอ ๆ การเขียนของผู้เขียนครั้งนี้ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยในวัตถุประสงค์ขององค์การอาเซียนผู้เขียนควรสรุปบทบาทของสมาคมอาเซียนโดยชี้ให้เห็นทั้งทางบวกและทางลบ คือควรจะคัดการถึงเหตุการณ์ในอนาคตให้กว้างขวางกว่าปัจจุบัน

4. ความถูกต้องของเนื้อหา (Correctness of the Content)
เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกต้อง ยกเว้นบางข้อความที่ไม่ถูกต้อง เช่น

หน้า 65 บรรทัดที่ 5 ชื่อเมืองหลวงของฟิลิปปินส์เขียนว่า เกซอนซิตี ซึ่งที่ถูกต้อง กรุงเทพมหานคร

หน้า 47 บรรทัดที่ 4 ก็เช่นเดียวกันกับหน้า 65 บรรทัดที่ 5

หน้า 155 บรรทัดที่ 4 ก็เช่นเดียวกัน

5. การเสนอเนื้อหาและการเรียงลำดับเนื้อหา เนื้อหามีการเรียงลำดับเนื้อเรื่องของบทเรียนไม่ถี่เท่าที่ควร เพราะเสนอเนื้อหาจากสิ่งใกล้ตัวมาสู่สิ่งไกลตัว ซึ่งตามหลักแล้วเด็กมักสนใจสิ่งที่ใกล้ตัวก่อนสิ่งที่ไกลตัวก่อนเสมอ เพราะฉะนั้นควรเรียงลำดับเนื้อหาของบทเรียนส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยก่อนจึงกล่าวถึงประเทศเพื่อนบ้าน

ในการเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการเล่าเรื่องทั้งสิ้น ไม่มีการย่วยให้นักเรียน